

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETESI ÁR: HELYBEN: 1 HÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN EGY HÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORANT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Grodno vára elesett

A németek heves harcok után elfoglalták Grodno városát — Orosz vereség Wilna előtt — Mackensen seregei elérték a Bug—Dnjeper csatornát — Puchallo és Böhm-Ermolli nagy harcban állanak a wóhyniai várháromszög területén — Bothmer gróf hadserege a Sereth folyóhoz közeledik

Tegnap elesett Grodno vára is, az utolsó erősség, mely a valamikori orosz offenzíva emlékéét földidézte. Grodnora támaszkodva indult el az egyik orosz hadsereg a háború elejét Kelet-Poroszország felé, majd később, január közepén is, ez a vár volt a támaszpontja az orosz tizedik hadsereg déli szárnyának, mely a mazuri tavak vidékén lelte sirját. Pontosan egy évvel Hindenburg első nagy győzelmének befejezése után a Hindenburg hadserege között Scholz-hadsereg birtokába vette Grodnot s így az egész középső Njemen-vonal a németek kezébe került. Grodno elfoglalása heves küzdelem, sőt utcai harcok eredménye, de inkább csak taktikai siker, minthogy az oroszok már napokkal ezelőtt kivonták a tulajdonképeni védősereget a várból és csak gyengébb osztagokat hagytak hátra benne. Elfoglalásának jelentősége inkább abban áll, hogy Scholz hadserege most már a maga egészében együttműködhetik Eichhorn tábornok csapataival, amelyek Wilna ellen nyomulnak előre. Ez utóbbi csapatok tegnap nagy csatát vívtak Wilna nyugati és északnyugati frontján és véresen összetörték az oroszok minden ellentámadását, a melyeknek a német offenzíva föltartóztatása volt a célja. A legészakibb arcvonalon, a Riga felé vezető uton Below tábornok serege Lene-walden mellett elfoglalta a Dina-hídfőt, amelynek birtoka a további operációk sikerét nagyban előmozdítja.

Grodno tartomány déli részében a szövetséges seregek föltartóztatlan eréllyel haladnak előre. Gallwitz tábornok serege a Bialystok—Wolkovysk vasutvonalat fedező orosz erőket kivetette állásaikból és 3000 emberüket ejtette foglyul, elvett tőlük 18 gépfegyvert és 1 ágyut. Lipót bajor herceg hadserege Pruzanytól északra fekvő területen üldözi az ellenséget. — Mackensen tábornok hadserege déli szárnya több mint száz kilométer hosszúságban hatalmába kerítette a Brest-Litowsk—Minsk vasutvonalat, déli szárnya pedig, melyet József Ferdinánd főherceg hadserege alkot, a Pinsk felé vezető vasutvonalra való előnyomulásában a Bug—Dnjeper-csatornához közeledett. — Az orosz hadsintér déli részén a Puchallo- és az orosz földre hatolt Böhm-Ermolli hadsereg támadják azokat az orosz seregeket, melyek a Dubno és Rowno felé vezető utakat állották el. Kelet-Galiciában Bothmer gróf serege a Sereth folyó közelébe ért.

Höfer jelentése

Budapest, szeptember 3. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az orosz hadsintérről:

Kelet-Galiciában az ellenség mindenütt a Sereth-vonalig vonul vissza. Seregeink üldözik.

Az orosz határon Zaloszetől északra és Brodytól keletre, valamint a Dubnotól nyugatra fekvő területen és a wóhyniai várháromszögben az ellenség újra az egész vonalon harcha bocsájtkozott. Csapatunk támadják.

A felső Jaszolda mellett küzdő csapatunknál is folyik a harc. Az oroszokat egyes, a mocsárterület szélén fekvő megerősített állásokból kivertük.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés

Berlin, szeptember 3. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelenti a keleti hadsintérről:

Hindenburg tábornagy hadserege Lovasságunk tegnap rohammal elfoglalta a Friedrichstadtól északnyugatra fekvő lenewadeni megerősített hídfőt, melyet gyalogság tartott megszállva, miközben 3 tisztet és 350 főnyi legénységet elfogott és 1 gépfegyvert zsákmányolt.

A Wilnától északnyugatra és nyugatra elhúzó arcvonalon az oroszok megkísérelték, hogy előnyomulásukat megállítsák. Előretöréseik szokatlanul nagy veszteségek mellett meghiúsultak.

Merecától délkeletre visszavetettük az ellenséget. Az augustowi csatorna és a Swislocz között elértük a Njement.

Grodnonál rohamcsapatainknak gyors cselekvéssel sikerült a Njemenen átjutniok és egyes házakért vívott harc után a várost elfoglalniok. Itt 400 oroszot elfogtak.

Gallwitz tábornok hadserege az Aleksicy (Odelsktől délkeletre) —Swislocz országúton megtörte az ellenség utóvédjeinek ellenállását. E hadsereget tegnap összesen több mint 3000 oroszot elfogott és 1 ágyut és 18 gépfegyvert zsákmányolt.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege Pruzanytól északra üldöző hadoszlopunk a mocsai szorosokon való átjutásért harcol.

Mackensen tábornagy hadserege: Üldözés közben elfoglaltuk a Jaszoldát Sielec és Kartuszkaja-Biercza mellett és Antopol környékét (30 kilométernyire Kobrintól keletre).

Az osztrák-magyar csapatok a Boloto Dubovojától délre kelet felé nyomulnak előre.

Délkeleti hadsintér: Bothmer gróf tábornok hadserege harcolva közeledik a Sereth-szakasz felé.

LEGFELSŐBB HADVEZETŐSÉG.

A németek Wilna előtt

Stockholm, szeptember 3. (Magyar Távíratok Iroda.) A pétervári Ruskoje Slowo jelenti: A németek Wilnához érkeztek. — Wilnáért a küzdelem rövidesen megkezdődik.

Pénzt vagy különbékét!

Pétervár, szeptember 3. (Magyar Távíratok Iroda.) A Rjecs vezércikkben párhuzamot von az orosz pénzügyek és a nyugati szövetségesek magatartása között. A lap azzal fenyegetőzik, hogy vagy pénzt ad Anglia, vagy az oroszok külön békét kötnek.

Az orosz munició-termelés

Csernovic, szeptember 3. Az északi ipari vidékek veszélyeztetése folytán Oroszország most a déli kormányzóságokban, különösen Odessában és Chersonban kezdi szervezni a munició-termelést. Mint az orosz lapok jelentik, e területek iparosai melegen felkarolták az ügyet és hozzáfogtak a munició-gyártás szervezéséhez.

Az orosz nyelvtanítás Varsóban

Krakó, szeptember 3. A Glas Narodu jelenti Varsóból: A keringő hírekkel szemben a varsói közoktatásiügyi bizottságnak az orosz nyelv tanítására vonatkozó határozata így hangzik: Az elemi iskolákban az orosz nyelvtanítás teljesen töröltetett a tantervből. A középiskolákban az orosz nyelvet mint nem kötelező tárgyat tanítják és csak azok a tanulók fogják tanulni az orosz nyelvet, akiknek szülői ezt kifejezetten kívánják.

Szabadon bocsájtott politikai foglyok

Zürich, szeptember 3. (Magyar Távíratok Iroda.) Az itteni orosz pártvezetőség értesítést kapott, hogy a németek Varsóban negyven politikai foglyot szabadon bocsájtottak.

A hódított területek osztrák-magyar főkörmányzója

Budapest, szeptember 3. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az osztrák és magyar közgazgatás alá helyezett orosz-lengyelországi területek főkörmányzójává a király Diller báró cs. és kir. vezérőrnagyot nevezte ki.

Az olasz háború

Olasz vereség Tolmeinnél

Budapest, szeptember 3. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) — A főhadiszállás jelentése az olasz hadszíntérről:

A délnyugati harctéren általában beállott csend tegnap is tartott.

A tiroli határvidéken a Mandron Hütte-nél, Val di Genova legfelső részén és Moritól délre kisebb ütközetek fejlődtek ki. Valamennyi az ellenség visszamenetelével végződött.

Flitsch körül és a tengermelléki arcvonal egyes más pontjain tüzés és aknavetők álltak harcban. Este csapataink a tolmeini hídfő déli része ellen intézett heves támadást visszaverték.

HÖFER altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Az osztrák-magyar repülők kirándulása

Bécs, szeptember 3. A Pol. Korr. jelenti az olasz határról: Az osztrák-magyar repülők megjelenése Brescia fölött pánikszerű riadalmat okozott s ennek következtében a vagyonos nemes családok és a gazdag polgári családok közül is sokan eltávoztak Bresciából. Több városban, melyek délebbre fekszenek, mint a bombázott Brescia és Udine, a polgárság védő intézkedéseket tesz a légi támadások ellenében. A kormány elégtelen intézkedései, melyeket az opuliai bizottság Salandra miniszterelnökhöz intézett iratában élesen elítélt, nagy aggodalmat idéznek elő a lakosságban, melyet a katonai hatóságok felhívásai hasztalan igyekeznek megnyugtatni.

A francia harctér

Berlin, szeptember 3. — (Miniszterelnökség sajtóosztálya.) A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadszíntérről:

Souchez mellett visszautasítottuk a franciáknak egy kézigránát-támadását.

Flandriában és a Champagneban sikeres robbantásokat végeztünk.

Páris légi bombázása

Genf, szeptember 3. (Magyar Távirati Iroda.) Páris fölött tegnap hat német repülőgép jelent meg, amelyekről bombákat dobtak le. A párisi Matin azt írja, hogy a német repülők bombavetése eredménytelen volt.

Föllázadt indiai katonák

Genf, szeptember 3. (Magyar Távirati Iroda.) Marseilleben az indiai katonák föllázadtak és megölték tisztjelket.

Luneville bombázása

Genf, szeptember 3. A németek tegnap bombázták Luneville várost és környékét. A bombázásnak a parisi lapok által említett polgárokon kívül katonai személyek is áldozatul estek. Az anyagi kár jelentékeny.

Harc a levegőben

Genf, szeptember 3. A francia megfigyelők nagy elismeréssel beszélnek egy német repülő ügyességéről, aki Belfort közelében tüdőgyű és több mint egy tucat gépfegyver üldözése elől elmenekült. A német pilóta bombákat dobott a Belfort melletti Rethenau helység-

nél vesztéglő tréncapatra, amely nagy károkat szenvedett.

Németország és az Unio A német—amerikai konfliktus elintézése

Frankfurt, szeptember 3. A Frankfurter Zeitung jelenti Newyorkból: A washingtoni kormány nagyon meg van elégedve Angliának az azal az eljárásával, hogy visszaadott bizonyos német árukat, valamint az „Arabic” esetére vonatkozó berlini közlésekkel. Villard, az „Evening Post” kiadója, aki Washingtonban van és gyakran érintkezik Wilson elnökkel, megkockáztatja azt a véleményt, hogy ezek a körülmények egyengethetik az utat a hadviselők közötti közvetítésre.

Rotterdam, szeptember 3. A Nieuwe Rotterdamsche Courant jelenti Washingtonból: A Newyork Times washingtoni tudósítója kimerítően méltatja Németországnak a buvárhajóháború ügyében folytatott tárgyalásait. Ismeretes, hogy az amerikai kormány elodázta az utolsó angol jegyzékre való választát, még pedig a Németországgal való viszony kritikus alakulása miatt. Mivel a feszültség Németország közeledése folytán elmult, a német kormány rábizhatta Wilsonra, hogy Angliánál lépéseket tegyen az angol blokád-rendszabályok megváltoztatása iránt. Az angol kormány már tudatta, hogy jóakarúan akarja kezelni az amerikai kereskedelmet és kész enyhíteni a vonatkozó blokád-szabályokat. Ez tényleg kitűnik Angliának abból a kijelentéséből, hogy kész átbocsájtani azokat az árukat, melyeket március 2-ika előtt vásároltak Németországban s amelyeket a semleges Rotterdamon keresztül a newyorki kereskedelmi hivatalba visznek.

A pápa béke-akciója

London, szeptember 3. (Magyar Távirati Iroda.) Washingtonból táviratozzák, hogy Gibbons amerikai bíbornok átadta Wilson elnöknek a pápa levelét, mely a béke-tervekkel foglalkozik.

A Balkán-államok Szerbia válasza

Lugano, szeptember 3. (Magyar Távirati Iroda.) A milanoi Secolo jelenti, hogy a szerb kormány ma adta át válaszáat az entente-hatalmak kollektív jegyzékére. A szerb választ az entente-államok külügyi hivatalainak közös kommunikéje fogja publikálni. Görögország is rövidesen válaszolni fog az entente jegyzékére.

Bulgária bevonul Macedoniába

Szófia, szeptember 3. (Magyar Távirati Iroda.) Az U tro jelenti: A nemzeti komité vasárnapra nagygyűlést hívott egybe. A jelszó: minden áron bevonulni Macedoniába, akár erőszak árán is. Ha az osztrák-magyar—német offenzíva megindul Szerbia ellen, Bulgáriának azonnal el kell indítania csapatait Macedoniába.

Berlin, szeptember 3. Egy előkelő bolgár államférfi, aki szoros kapcsolatban áll a szófiai vezető körökkel, Bulgária hangulatáról és szándékairól a következőket mondotta a Vossische Zeitung munkatársának:

— A néhány nap előtt létrejött török—bolgár megegyezés egyike a legnagyobb horderejű eseményeknek, mert nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy Bulgária elhatározottan és kétségtelenül a központi hatalmak mellé áll. — Összefüggésben áll ezzel a török—bolgár tárgyalásokat vezető és németbarát politikájáról ismert Jakow tábornok hadügyminiszterre való kinevezése is. Bárha hivatalosan még csak bolgár semlegességi politikáról lehet beszélni, tényleg azonban már úgy lehet tekinteni Bulgáriát,

mint Németország és a monarchia szövetségét, amiről a legrövidebb idő alatt Bulgária aktív beavatkozása adhat meggyőző bizonyosságot.

Kopenhága, szeptember 3. (Magyar Távirati Iroda.) A Politiken tudósítója táviratozza lapjának, hogy Párisba ellentmondó hírek érkeztek Bulgária magatartásáról. — Párisban e miatt nagyon nyomott a hangulat.

Románia magatartása nem változik

Bukarest, szeptember 3. A politikai helyzetet illetően a következőket jelentik: A román kamara az alkotmány értelmében november hó 28-ika előtt egyáltalán nem ülhet össze, kivéve ha egy királyi dekrétum rendkívüli ülészakra hívna össze. Döntő események szóval csak akkor történhetnek, ha királyi kezdeményezésre a kamara rendkívüli ülészakra gyűlne össze. — Erről azonban sem most, sem belátható időn belül szó sem lehet, mert a király álláspontját az országban mindenki jól ismeri s senki sem teletezi fel, hogy abban változás fog beállani. — Brest-Litowsk eleste óta különben is igen nyomott itt a hangulat.

Román népgyűlés

Bessarabia fölszabadításáért

Bukarest, szeptember 2. — A Ziua jelenti, hogy Carp Péter a legközelebbi napokra Jassyba népgyűlést hívott egybe, hogy kifejezést adjon a komoly román közvéleménynek és Bessarabiának az idegen járom alól való fölszabadítását sürgesse. A népgyűlésen Carp mellett Románia legkiválóbb politikusai, mint Stere Konstantin, Arbore Zamfir, Rosetti történetíró és mások fognak beszélni.

Vaszary Kolos meghalt

A volt hercegprimás halála

Balatonfüredről táviratozzák, hogy Vaszary Kolos biboros, Magyarország volt hercegprimása, ma délben 1 órakor meghalt.

Országszerte mélyszégyes részvétet fog kelteni Vaszary Kolos biboros elhunytja. Huszonkét esztendeig viselte Vaszary a hercegprimási méltóságot és mint Magyarország első egyházi méltóságának betöltője, maradandó emlékekkel öröközte meg működését. Alakja nemcsak emelkedik ki Magyarország közéletének történetéből. Nemcsak mint egyházi főméltóság, hanem mint tudós tanár, történetíró és nagy szerepet játszó politikus tette a nevét országszerte ismertté és népszerűvé.

Vaszary Kolos az utolsó három esztendőben, amióta megvált az esztergomi főegyház-megye vezetésétől, csöndes visszavonultságban élt. Pár héttel ezelőtt súlyos betegség lepte meg: tüdőgyulladásba esett, amelyhez agykori gyengeség is járult és az elgyengült szervezete nem tudott megbirkózni a betegséggel, amely ma délben kioltotta érdeműs életét.

Balatonfüred, szeptember 3. Kohl Medárd püspök táviratban közölte Vaszary Kolos elhunytát a király kabinetirodájával, a bécsi pápai nunciaturával, Károly Ferenc József főherceg trónörökösével, József főherceggel, a többi főherceggel és főhercegnőkkel, Csernoch János biboros hercegprimással, a püspöki kar tagjaival és a kormánylyal.

Az elhunyt főpap holttestét holnap a balatonfüredi villában fölgravatolozzák, amikor Hajdu Tibor pannonthalmi főapát beszenteli. Három nap múlva Keszthelyre szállítják a holttestet, a hol Hornig Károly báró biboros, veszprémi püspök fogja beszentelni. A temetés valószínűleg szeptember 9-én, a jövő csütörtökön lesz; a

temetés napjáról és a szertartás részleteiről holnap döntenek.

Vaszary Kolos élettörténete a következő:

Vaszary Kolos Ferenc született Keszthelyen, 1832. február 12-én, iparos szülei között. Iskoláit Keszthelyen és Pannonhalmán végezte és 1854-ben a bencések rendjébe lépett. Még 1854-ben Komáromban a történelem és a latin nyelv tanára, majd két évvel később Pápán rendtanár lett. 1857-ben megalapította Füssy Tamással a „Magyar Plutarch”-ot s együtt irtak meg egy „Egyetemes történelmet”. A szaklapokban ezidőben láttak napvilágot tanügyi, kritikai és egyházi tárgyú cikkei. A politika terén nagy szerepet játszott. 1861-ben tanára lett az esztergomi főgimnáziumnak s tanárkodása alatt írta meg 1863-ban három kötetes „Világtörténelmet”, 1865-ben pedig Horváth Mihály „Magyarok történetét” iskolai használatra dolgozta át. 1864-ben jelent meg „Várnai csata” című monografiája. 1869-ben igazgatója lett a győri főgimnáziumnak, de irodalmi munkálkodása ez időben sem szünetelt. 30 éves tanári működését 1884-ben ünnepelte meg s ez alkalommal a király a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

1885-ben pannonhalmi főpapáttá nevezte ki. Nagy fejlesztője volt rendie szellemi és anyagi ügyeinek. Az ország legszebb alkotású iskolái közé tartozó győri főgimnáziumi épület az ő főapátsága alatt épült. A zalavári apátság a pannonhalmi főapátsággal alatta egyesült. Szívén viselte a közoktatás ügyét és Szentiványon, továbbá Zalaapátiban leányiskolákat alapított s ezek vezetését irtalmatlan nővérekre bízta. Ő építette a varsányi és tömördi iskolákat is. A tihanyi apátság templomát ő renováltatta, azonkívül restaurálta a tényői, a bársonyosi, péterdi, szentiványi és ravazdi templomokat, Radán egy új templomot építtetett. A közönség igényeinek megfelelően rendezte be és alakította át a rend tulajdonát képező baltonfüredi fürdőt s a rend birtokain számos gazdasági épületet emeltetett.

1891. júniusában a Ferenc József-rend nagykeresztjével tüntette ki a király s 1891. október 27-én Magyarország hercegprímásává és esztergomi érsekké nevezte ki. Röviddel ezután valóságos belső titkos tanácsos lett. Érdemei elismerésül a pápa megengedte neki, hogy valóságos bibornokká leendő kinevezése előtt is viselhesse a bíboröltözetet. 1892. június 8-án, a 25 éves koronázási jubileum alkalmából tartott egyházi szónoklata országsszerte feltűnést keltett. Nemsokára a Szent István-rend nagykeresztjével tüntette ki s ezen rend főpapja is lett. Budapesten érseki helynökséget és az egyházi bíraskodásra külön szentszéket állított fel, 1893. január 16-án a pápa által bíbornoknak kreáltatott. 1893. április 10-én egy ellene intézett merényletből titkárnak, Kohl Medárdnak önfeláldozása mentette meg. 1893. májusában Rómába zárandoklatot vezetett s ekkor a pápa személyesen adta át neki a bíbornok-kalapot. 1894-ben megnyitotta a budapesti katolikus nagygyűlést. 1896. május 3-án, a milleniumi ünnepély alkalmával, gyönyörű beszédet intézett a királyi párhoz és a nemzethez. A tanügyi terén kifejtett tevékenysége ismeretes. — Esztergomban kisedővönöképzőt létesített, melyben sok növendéknek fedezi élelmezési költségeit a sajátjából. A tanítóképzői tanárok fizetését is rendezte. Önzetlenségével lehetővé tette az esztergomi dunai

vashid építését. Tagja volt a Magy. Tud. Akadémia igazgató-tanácsának. — Áldozásának 50 éves évfordulója alkalmával, 1905. május hó 24-én Ő felsége kegyes hangu legfelsőbb kéziratban üdvözölte.

1912. szeptemberében előrehaladott kora és betegsége miatt lemondott a primási és érseki méltóságról. Azóta csöndes visszavonultságban élt Balatonfüreden.

HIREK

— **Vasárnapi istentiszteletek.** A református templomokban, vasárnap, e hó 5-én prédikáltak: a Nagytemplomban: d. e. Balogh Béla, d. u. Szász Imre segédlelkészek, a Kistemplomban d. e. 9 órakor Dicsőfi József lelkész, 11 órakor Boér Károly vallástanár, d. u. Konrad Zoltán segédlelkész, a Kossuth-utcai templomban Főris Endre segédlelkész, d. u. Demeter Gyula segédlelkész, az Árpád-téri templomban d. e. Kolozsvári Kiss László segédlelkész, d. u. Zih Sándor lelkész, az ispotályi templomban Boér Károly vallástanár, d. u. Főris Endre segédlelkész, a homokkerti imaházban Uray Sándor lelkész.

— **Minisztertanács.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Tisza István gróf miniszterelnök elnöklésével ma délután minisztertanács volt, melyen a kormány valamennyi tagja részt vett. A jegyzőkönyvet Drasche-Lázár Alfréd miniszteri tanácsos írta.

— **Baltazár püspök édesanyja meghalt.** Mély gyász érte Baltazár Dezső dr. debreceni református püspököt: az édesanyja, özvegy Baltazár Jánosné mára virradó éjszaka meghalt a biharmegyei Gyapju községben. Itt lepte meg a nyugodalmat örök álom a hosszú élettel megáldott matronát, aki idősebb fia, Baltazár János tisztartó családi körében élte boldog napjait, melyeket hozzátartozóinak szeretetteljes gondoskodása aranyozott be az életkormányat édes, meleg sugáiraival. A megboldogult elhalálása széles körben keltett igaz, nagy részvétet, mert özvegy Baltazár Jánosné a vidéki urtársadalomnak igen szeretetreméltó egyéniségű, finom és jóságos lelkületű és általánosan tisztelettel övezett tagja volt. A fájdalmas gyász messze uton érte Baltazár Dezső dr. püspököt, aki tudvalevően mint a hódoló kiadottság tagja utazott Bécsbe. Az az őszinte és mélyen érzett fájdalom, amelyet a nagykiterjedési rokonság és nagyszámú ismerősök körében keltett az érdemes matrona elhunyt, máris számtalan részvénytárgyalatokban jutott kifejezésre, amelyekkel a püspök családját elhalmozta. Az elhunyt urnó temetése szeptember 5-én, vasárnap délután lesz Hajduböszörményben.

— **A vízművek hiányai.** Amikor a felülvizsgáló bizottság a nyáron megvizsgálta a Vízmű részvénytársaság által készített vízvezetési berendezéseket, több hiányt konstatált, amelyeknek pótlására fölhívták a vállalatot. — A pótfelülvizsgálaton ismét tapasztalta a bizottság a hiányokat, csupán a vízállásjelző készüléket hozta rendbe és más kisebb hibákat pótolta. Mivel a részvénytársaság nem mutatkozott hajlandónak a még fennálló hiányok pótlására, a városi tanács elhatározta, hogy a részvénytársaság terhére el fogja végeztetni a munkákat és a költségeit a kaucióból levonja. E határozat értelmében felhívta a tanács a mérnöki hivatalt, hogy szerezzen be ajánlatokat.

— **Tanévnyitás a nyilvános m. polgári fiúiskolában (Csapó-u. 58.).** Beiratások naponta d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig. Javító, pótló és tantervkülönbözeti vizsgálatok szept. 1., 2. és 3-án d. u. 2-től. Tanévnyitás szeptember 6-án d. e. 9-kor.

— **Kitüntetett 39-es alezredes.** A király Klein László 39. gyalogezredbeli alezredesnek az ellenséggel szemben vitéz magatartása elismerésül a katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadiékítménnyel adományozta.

— **A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság és az Országos Református Lelkészegegyesület** f. évi október hó 26., 27. és 28. napjain Debrecenben tartja meg a nehéz viszonyok folytán mult évről elmaradt gyűléseit. A gyűlésezések sorrendje:

Október 26-án: D. u. 3 órakor a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság választmányi gyűlése; d. u. 5 órakor az Országos Református Lelkészegegyesület választmányi gyűlése.

Október 27-én: D. e. 8 órakor közös ünnepi istentisztelet a debreceni Nagytemplomban; d. e. 10 órakor a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság közgyűlése; d. u. 3 órakor az Országos Református Lelkészegegyesület közgyűlése.

Október 28-án: D. e. a Kálvineum felszentelése Hajduböszörményben.

A gyűlések helyét, valamint részletes programját később fogjuk tudatni. Mindkét gyűlésre a jelentkezések szeptember 30-ikáig a püspöki hivatalhoz Debrecenbe küldendők. A jelentkezők vasuti kedvezményes jegyről és elszállásolásáról gondoskodni fognak. Tekintettel azonban a közlekedési és elszállásolási viszonyok mostani nehézségeire, a kedvezményekre csak a tagok tarthatnak igényt. Debrecen, 1915. augusztus hó 30. Dr. Baltazár Dezső, az Orle elnöke, dr. Zsilinszky Mihály, a M. Pr. I. T. elnöke.

— **Zilahy Gyula a Vigszínház tagja.** A budapesti Vigszínház igazgatósága szeptember hó 1-től kezdve szerződtette Zilahy Gyulát, az országosan ismert, kiváló színészt, aki tizenöt esztendeig volt a Nemzeti Színház együttesének vezető színésze. Ez a színházi hír különösen Debrecen közönségének körében talán örömteljes fogadtatásra. Zilahy Gyula és felesége, Singhoffer Vilma sok-sok forró színházi estével ajándékozta meg a debreceni publikumot, a mely hódolattal szerette az ő igazi, nemes, kiforrott művészetüket. Két esztendővel ezelőtt váltak meg Debrecenről, de a debreceniek érdeklődéssel kísérték őket másfelé járó utjukon is és most örömmel olvassák a hírt, amely tudtul adja, hogy a népszerű Zsül ujra az ő nagy művészetéhez méltó szerepkörhöz jut a fővárosi Vigszínházban. — Itt említjük, hogy Zilahyné Singhoffer Vilma, az ünnepelt énekesművésznő, énekiskolát nyitott a fővárosban.

— **A három milliósi városi kölcsön jóváhagyása.** Debrecen város a második magyar hadikölcsönből 3,000,000 koronát jegyzett, a mely összeget két debreceni banktól vette kölcsön. A közgyűlésnek e kölcsön felvételére vonatkozó határozatát jóváhagyó belügyminiszteri leirat ma érkezett meg a polgármesteri hivatalhoz. A miniszter figyelmébe ajánlja a városnak, hogy a kölcsönt minél előbb igyekezék visszafizetni.

— **Hatóságilag fertőtlenített új és ódon tankönyvek** minden iskola részére kapható Aczél antquariumában, Első Takarékpalota.

Apollo

Ma, szombaton
5 órától 7-ig félhelyárak, 7 órától 9-ig mérsékelt és 9 órától 11-ig rendes helyárak.
Két slager!
ÖRÖK BÉKE.
Dráma 3 felvonásban.

Báró Hagymásy
Vigjáték 3 felv.

Kitűnő kísérő műsor!

URANIA

Debrecen legnagyobb, legelőkelőbb mozija
HEGYHÁZ-TÉR — TELEFON 12-51.

Szombaton — Vasárnap
szeptember 4. és 5-én

Fakadó szerelem.

Dráma 3 felvonásban.
Főszereplő: HESPERIA.

A NAGY JÁTÉKOS.

Dráma.

AZ AVIATIKUS SZERENCSEJE.

Eletkép.
Stella győzelme. Eletkép.
Az ügyes detektív. Vigjáték.

Előadások kezdete 5 órakor, rendes helyár.
Szombaton és Vasárnap 3—5-ig félhelyár.
Pólytatóságos bemenet.

— **A városi közkórház előlege.** A kedvezőtlen pénzügyi viszonyokkal küzdő városi közkórház pénztára szeptember 1-én már olyan szorult helyzetbe jutott, hogy nem volt képes a kórházi tisztviselőket és alkalmazottakat kifizetni és a megérkezett kötszereket nem tudta kiváltani. A kórházgondnokság a város házipénztárához fordult és Kondor Kálmán főszámvevő a tanács utólagos beleegyezésének reményében 3000 korona előleggel segítette ki a kórházat. A tanács ma ehhez az előlegezéshez hozzájárult azzal, hogy a befolyó gyógydíjakból a 3000 koronát elsősorban fogja levonni a házipénztár.

— **A szatmári rendőrfőkapitányt fogházra ítélték.** Szatmárról táviratozzák: Ma állott a törvényszék büntető tanácsa előtt Tankóczy Gyula szatmári rendőrfőkapitány, aki a közelmúltban kétszer volt a vádlottak padján különböző büncselekményekkel vádolva, amelyek alól azonban felmentették. A szatmári törvényszék megvesztegetés és zsarolás vétsége miatt egy esztendőre fogházra és hivatalvesztésre ítélte Tankóczyt, aki főlegbezzett az ítélet ellen.

— **Hüvelyesek beszerzése a lakosság részére.** A közéletmezési bizottság a legutóbbi ülésén Rostás István rendőrfőkapitány indítványára elhatározta, hogy fölkéri a város tanácsát bab, lencse és borsó bevásárlására a lakosság szükségletének ellátása céljából, mert az árusok a kormány által megállapított maximális áraknál jóval drágábban adják ezeket a fontos élelmicikkeket az alatt az ürügy alatt, hogy a szállítás nagy költséggel jár. A városi tanács ma tárgyalta ezt az átiratot és megbízta Gruner Lipót gazdasági tanácsnokot, hogy szerezzen be a város szükségletének ellátására legalább is 300 métermázsza babot, borsót és lencsét.

— **A háboru végét** megjövendölni senki sem tudja, mert az a kifürkészhetetlen sorstól függ, arról azonban inkább lehet beszélni, hogy a tavaszi ruha beszerzésének a háboru dacára sincsenek akadályai. A régi, jó hirnevű Neumann M. cég Piac-utcai üzletében az itthon maradt férfiak most is megtalálhatják ugyanazokat a szép, jó és elegáns ruhákat, amelyek viseléséhez évek hosszú során a Neumann-cég hozzászoktatta őket.

— **Elégett termés.** Hajduböszörményből jelenti tudósítónk: Nagy tüzvész pusztított tegnap a hajduböszörményi határban. Balogh István debreceni gazdálkodó tanyáján. A tűz a 45 katasztrális holdnyi birtokon csaknem mindent elpusztított, sok elhamvadt a termésből. A tűz által okozott kár több mint 20.000 korona. A hatóság megindította a vizsgálatot, de még nem sikerült megállapítani, hogy miképpen támadt a tűz.

— **Öt orosz hadifogoly percnként.** A szeptember elsején közzétett osztrák-magyar vezérkari jelentések közölték, hogy május másodikán megindult offenzívánk négy hónapjában az osztrák-magyar parancsnokság alatt álló csapatok 642,000 foglyot ejtettek, a német hadvezetőség pedig a szövetséges csapatoknak egy milliónál sokkal több foglyáról beszél ugyanezen idő alatt. Ha azt számítjuk, hogy ke-reken egy millió oroszot fogtunk el május 2-től szeptember 1-ig, ez is olyan óriási embertömeg, hogy elképzeléséhez egy kis számtani művelet segít valamennyire közelebb. Aránylagosan számítva havonként 250,000 foglyot ejtettünk, tehát naponta 8333 orosz katona tette le a fegyvert csapataink előtt. A nap huszonnegy órájának mindegyikére 347 foglyot lehet számítani, tehát az egy millió foglyot úgy tessék elképzelni, hogy négy hónap óta minden perc-ben legalább öt orosz katonát fogtak el csapataink. Vagy még egyszerűbben szólva: minden tizedik vagy tizenkettedik másodpercben egy-gyel szaporodott foglyaik száma.

— **Tankönyvek féláron Harmathynál, Fűvészkert 14.**

— **Ügyes leányt** három gyermekem mellé felveszek. Cím a kiadóban.

— **Nem szabad az élelmiszerkivitelét megdöntani.** Az élelmicikkek megfizethetetlenül drága árának mérséklésére irányuló hatósági intézkedések sok visszas helyzetet teremtettek. Ilyen volt az is, hogy városokban, falvakban megtiltották az élelmicikkek kivitelét. A belügyminiszter most egy körrendelettel hatálytalanította az ilyen tiltó rendelkezéseket és seholy sem engedi meg semmiféle élelmicikk kivitelének a megakadályozását.

— **A Vörös Keresztért.** Fülöp Mór ur Balmazújvárosról 10 koronát küldött kiadóhivatalunkhoz a Vörös Kereszt debreceni fiókja javára. Az adományt rendeltetési helyére juttattuk.

— **Uj joggyakornok.** A debreceni kir. ítélőtábla elnöke Csuka L. Zoltán debreceni jogszigorlót a debreceni ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Megbüntetett tejárus.** Komlóssy Pál rendőrbíró 30 korona pénzbüntetésre ítélte Barcza Esztert, mert a tej literjéért 36 fillért kért. Az elítélt felebbezzett a városi tanácshoz, amely ma az ítéletet helyben hagyta.

— **Fertőtlenített ócska és új tankönyvek** az összes iskolák részére kaphatók Hegedűs és Sándornál, főposta mellett.

— **Őszi és téli divatlapok.** Elite, Modéalbum, stb. óriási választékban Hegedűs és Sándornál, főposta mellett.

— **A Fröhlich-féle csőtömegtől megvett összes iskolai és irodai cikkek, iskolatáskák, tankönyvek, stb., stb. árak eladása** a mai napon megkezdődik. Üzlethelyiség Szent Anna-u. 1. Nyitva reggel 7—12-ig, délután 1—7 óráig.

— **35 dekás tábori postadobozok,** melyben a harctérre élelmiszeren kívül minden küldhető, 20 fillérjével kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Debrecen, Piac-utca 49. és minden dohány-tözsében.

VÁROSI SZÍNHÁZ

MŰSOR:

SZOMBAT: *Tökéletes asszony*, operett. (Megnyitó előadás.)

VASÁRNAP: Délután: *Leányvásár*, operett.

Este: *Zsuzsi kisasszony*, operett.

HÉTFŐ: *Rablólovag*, színjáték.

KEDD: *A kis király*, operett.

Iskolai cikkek, héber és magyar imakönyvek

kaphatók

Moskovicz Adolf

könyvkereskedésében

Plac-utca 56., a Frohner-szállodával szemben.

Apró hirdetések

Gyógyszerész
gyakornok kerestetik (kezdő vagy haladó) kedvező feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban.

Fűszer és vaskereskedő
segéd és tanuló felvétetik. Király Nándor, Hajdunánás.

Keresek

3—4 szobás modern lakást (lehetőleg magányos házat) mellékhelyiségekkel, külön udvarral esetleg kerttel a Kossuth-utca közelében szeptember 1-re. Ajánlatok kéretnek „Lakás” jellegre a kiadóhivatalba.

Tarhonya

tiszta buza lisztből készült vizes tarhonyát mázsánként 100 K-ért szállítok. Czim kiadóhivatalban.

Kifutó fiu

felvétetik

a kiadóhivatalban.

„Csinos” levél van a kiadóban.

Boros és szeszesez hordók
használt, kitűnőek, 100 literől egész 800 literig állandóan kaphatók Farkas Mihálynál Érmihályfalván.

Kiadó

Sőrcsarnok és vendéglő!

A Kossuth- és Piac-utca sarkán lévő legmodernebb berendezésű

alagsori vendéglő és sőrcsarnok

f. évi november 1-től kezdve kiadó. Érdeklődők forduljanak a Debreczeni Első Takarékpénztárhoz.

Megérkeztek

iskolák részére olcsó kötő és horgoló pamutok. Kongre és jáva kanavák, kemény és szmirna-munkák. Előrajzoló-futók és milliók. Előnyomdám új mintákkal felszerelve. Füstös Dezső, Piac-u. 2.

Minimax

tűzőtő-készüléket, használt állapotban, megvételre keresek. Hajdunánás. Király Nándor,

Matulatur papiros

Kapható a kiadóban.

Kérdezzük meg a házirosvost!

KRONDORFI

alkalikus természetes savanyúviz.

Főraktár Debreczen részére:

KONSTEK GÉZA cégnél.

SOMOSSY LÁSZLÓ

DEBRECZEN, Kistemplombazár

HAJDUVÁRMEGYE SZÁLLÍTÓJA.

Intézeti fehérneműk

előírás szerint.

Paplanok — matracok — flaneltakarók — zsebkendők — esőernyők — harisnyák — asztalneműk

nagy választékban!

Eredeti Mayfarth-féle

törvényileg védett

„HERKULES”

bor- és gyümölcs-sajtók

Elsőrendű gyártmány

Viznyomásu bor- és gyümölcs-sajtók

Felül nem mult!

Szólló- és gyümölcs-örlők, szüretelő berendezések

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA

gazdasági gépgyár

Bécs (Wien) II. Taborstrasse 71.

649.

Árjegyzékek ingyen.

Képviselek kerestetnek. Különleges gyártás, sajtók és borászati készülékek számára.